

Tantárgy:	Magyar nyelv
------------------	---------------------

Évfolyam:	12.
------------------	------------

Időkeret:	1	óra/hét	32	óra/év
------------------	----------	----------------	-----------	---------------

TANULÁSI EREDMÉNYEK A 12. ÉVFOLYAM VÉGÉRE

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló:

- ismeri a nyelvben előforduló különféle nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnelvek), összehasonlítja azok főbb jellemzőit;
- megérti az anyanyelvhasználat fontosságát
- ismeri és érti a nyelvrokonság fogalmát, annak kritériumait;
- ismeri a magyar nyelv eredetének hipotéziseit, és azok tudományosan megalapozott bizonyítékait;
- érti, hogy nyelvünk folyamatosan változik, ismeri a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeit;
- felkészül az érettségi írásbeli és szóbeli részére
- tud helyesen írni, szükség esetén nyomtatott és digitális helyesírási segédleteket használ;
- etikusan és kritikusan használja a hagyományos, papír alapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.
- képes önállóan kijavítani a saját hibáit

Témakör	Kerettanterv által javasolt óraszám
V. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	8
VI. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	6
VII. Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	10
Szabadon felhasználható órák száma	8
Összes óra száma	32

Témakörök és óraszámok a helyi tantervben

A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	Tervezett óraszám
	8
Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnelvek	
Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma	
Nyelvünk helyzete a határon túl	

Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés	
<i>Számonkérés</i>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása
- A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése
- A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése
- A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata

FOGALMAK

nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek

Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvmelékek	Tervezett óraszám 6+2 szabadon felhasználható óra
A magyar nyelv rokonságának hipotézisei	
A magyar nyelvtörténet korszakai	
Nyelvmelékek	
A szókészlet változása a magyar nyelv történetében	
Nyelvújítás	
<i>Számonkérés</i>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése
- A magyar nyelv rokonságának megismerése
- Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban
- Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével
- Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése
- Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata
- A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása
- A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése
- A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái
- A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kéziratos és nyomtatott nyelvmelékek
- A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvmelékünk (*A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom*)

- A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása

FOGALMAK

nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet

Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	Tervezett óraszám 10 + 6 szabadon felhasználható óra
---	---

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- szövegértés, kérdések alapján
- szóbeli érettségi felelethez vázlat készítése
- szóbeli érettségi felelet érthető előadása

TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK

- Az elméletet – a lehetőségekhez mérten – először a gyakorlatban igyekszünk különböző szövegeken megmutatni, hogy a saját felismeréssel segítsük a diákok számára a tananyag megértését, bevésszük – csoportos vagy páros munkában
- Ezt követheti az elmélet rögzítése, megtanulása (ez elmaradhatatlan lépés) – tanári magyarázat, frontális tanítás vagy önálló jegyzetkészítés
- A megismert elméletet – a lehetőségekhez mérten – a gyakorlatban is megpróbálják a diákok alkalmazni, s ezzel elmélyíteni a tudásukat párban, csoportban, projektmunkában illetve egyéni feladatként
- közös ismétlés, rendszerezés
- szövegértés, szövegalkotási feladatok önálló megoldása az érettségien elvárt szövegtípusok és szövegműfajok alapján
- a tanári visszajelzés alapján önállóan javítja a hibáit